

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg
Titel	Samrådsspørgsmål P og Q om VEU til udenlandske AMU-deltagere
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	Ikke fastsat
Tid og sted	Tirsdag den 12. januar 2009 kl. 14.00 (2. punkt på dagsordenen) FT mødelokale 2-133 (Europaudvalgets mødelokale)

Disposition

1. **Indledning**
2. **Regler om adgang til AMU og VEU-godtgørelse**
3. **Kontrollen**
4. **Den aktuelle sag**
5. **Spillerummet for de danske regler om AMU**
6. **Afslutning**

1. Indledning

- Udvalget har bedt mig besvare to spørgsmål vedrørende et tilfælde, hvor nogle personer fra Estland ifølge en artikel i Metal Hovedstadens medlemsblad har deltaget i arbejdsmarkedsuddannelseskurser på baggrund af deres ansættelse i danske virksomheder. Jeg besvarer spørgsmålene under ét, da de vedrører samme sag.

- Spørgsmålene lyder således:

- **Spørgsmål P**

”Metal Hovedstaden har afdækket, at 13 estere gennem et år har været ufrivillige aktører i en systematisk udnyttelse af VEU-ordningen. Der henvises til artikel i Metal Hovedstadens medlemsblad nr. 4, december 2009: "Kan Metal hjælpe?"

Hvilke initiativer vil ministeren tage for at stoppe det åbenlyse snyd, der er afdækket i artiklen i Metal Hovedstadens medlemsblad?"

- **Spørgsmål Q**

”Mener ministeren, at de af ministeren udarbejdede regler om beregning, udbetaling, administration og tilsyn vedrørende VEU-godtgørelse er tilstrækkeligt effektive til at opfange den type snyd, der er afdækket i artiklen i Metal Hovedstadens medlemsblad?"

2. Regler om adgang til AMU og VEU-godtgørelse

- Ifølge § 10a i arbejdsmarkedsuddannelsesloven har personer med fast bopæl eller beskæftigelse i Danmark adgang til arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse. VEU-godtgørelse kan gives som kompensation for tab af indtægt eller arbejdsmulighed til personer, der er beskæftiget på en arbejdsplads i Danmark som lønmodtagere eller selvstændige erhvervsdrivende.
- Der er efter årsskiftet netop trådt nye regler i kraft, hvor vi har præciseret optagelsesbetingelserne og strammet dem op. Det fremgår nu helt klart, at beskæftigelsen skal være reel og faktisk, hvilket blandt andet indebærer, at en ansættelse kun giver adgang til AMU, hvis den pågældende - foruden at gå på AMU – skal betales for at præstere normale arbejdsydelser til arbejdsgiveren.
- En beskæftigelse, der er af så ringe omfang, at den alene udgør et rent margi-nalt supplement, opfylder ikke betingelsen.
- Hvis deltageren modtager løn under uddannelsen, kan godtgørelsen udbetales til arbejdsgiveren, for så vidt den ikke overstiger lønnen. Dette er, hvad der sker i langt de fleste tilfælde.
- Jeg har i forbindelse med opstramningen af reglerne lagt vægt på at sikre overholdelsen af den EU-retlige forpligtelse til at give vandrende arbejdstagere og selvstændige fra de andre medlemsstater adgang til AMU.

3. Kontrollen

- VEU-godtgørelse udbetales efter de gældende regler på grundlag af en ansøgning, som indeholder oplysninger om løn- og ansættelsesforhold - oplysninger som, såfremt arbejdsgiveren skal have udbetalt VEU-godtgørelse, bekræftes ved dennes underskrift. Udbetaling til arbejdsgiveren forudsætter endvidere, at deltageren har skrevet under på, at det skal ske.
- Både offentlige myndigheder og private har pligt til at afgive oplysninger til brug for A-kassers, uddannelsessteders og Styrelsen for Statens Uddannelsesstøttes administration af tildeling af VEU.
- Afgivelse af urigtige oplysninger er strafbar.

- En efterfølgende kontrol kan blive udløst af, at uddannelsesstedet ud fra statistiske nøgletal udvælges til en årlig gennemgang af et antal sager og eventuelt derefter aflægges et kontrolbesøg. Kontrollen kan også blive udløst af, at A-kasserne, skolerne eller styrelsen på anden måde konkret bliver bekendt med forhold, der giver anledning til tvivl om de indgivne oplysninger rigtighed eller om administrationens kvalitet.

4. Den aktuelle sag

- Den artikel, som spørgsmålene refererer til, drejer sig om 13 personer fra Estland. De har efter det oplyste opholdt sig i Danmark og modtaget AMU-undervisning på baggrund af ansættelse i skiftende virksomheder. Forløbet ligger før den bekendtgørelsesændring, jeg lige har beskrevet, og det er således de hidtil gældende regler, der vil være afgørende ved en bedømmelse af forholdets lovlighed.
- Det er ikke på baggrund af artiklen muligt at udtale sig om, hvorvidt reglerne om dels adgang til AMU, dels retten til VEU-godtgørelse, er overholdt eller overtrådt.
- Jeg kan imidlertid oplyse, at Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte, som har det overordnede ansvar for administrationen af ordningen med VEU-godtgørelse, i nogle måneder har haft opmærksomheden rettet mod de pågældende udbetalinger. Styrelsen indhenter dokumentation for, hvad der er foregået, og undersøger på det grundlag, om de gældende regler er overholdt.
- Endvidere har Undervisningsministeriet anmodet de institutioner, hvor undervisningen er foregået, om nærmere oplysninger om deltagernes opfyldelse af adgangsbetingelserne samt om de udbetalinger til personer, virksomheder og institutioner, som kurserne har givet anledning til.
- Jeg vil senere orientere udvalget om resultatet af disse undersøgelser samt om eventuelle konsekvenser heraf.

5. Spillerummet for de danske regler om AMU

- Det er ikke første gang, at der rettes et kritisk lys mod et muligt misbrug af AMU i forhold til deltagere, der kommer fra udlandet. Noget sådant var også i folketingsåret 2008/09 genstand for samråd her i udvalget.

- Arbejdsmarkedsuddannelserne kan imidlertid ikke forbeholdes for personer, der har dansk indfødsret eller fast bopæl her i landet. Dette følger af det forbud mod nationalitetsdiskrimination, som de fællesskabsretlige regler om arbejdskraftens fri bevægelighed indebærer. Hvis en vandreende arbejdstager eller en selvstændig erhvervsdrivende, der er statsborger i en anden medlemsstat, er beskæftiget i Danmark, må det ikke stilles som betingelse for hans adgang til AMU, at han har bopæl her i landet.
- Hvis vi over for borgere fra de andre EU-lande i stedet stillede betingelser om forudgående beskæftigelse i Danmark, ville vi også komme i konflikt med EU-rettens beskyttelse af arbejdskraftens frie bevægelighed.
- Det er i øvrigt nyttigt – og i en del tilfælde nødvendigt på grund af betingelser i lovgivningen vedrørende certifikater – at en arbejdstager lige fra sin ansættelse kan dygtiggøre sig og kvalificere sig til sin nye jobfunktion. Dette gælder ikke mindst personer, der kommer fra udlandet, og som måske for eksempel ikke er fortroligt med danske standarder for arbejdsmiljøet og beskyttelse mod arbejdsulykker.
- I øvrigt gælder samme forbud mod nationalitetsdiskrimination jo også for danskere, som rejser ud og arbejder i andre EU-lande.

6. Afslutning

- Jeg vil gerne understrege, at arbejdsmarkedsuddannelserne udgør et både vel-fungerende og nødvendigt element i uddannelsessystemet i dagens Danmark.
- Arbejdsmarkedsuddannelserne skal kunne løse opgaverne omkring opkvalificering af arbejdsstyrken uden at være hæmmet af et bureaukrati, der vil afskrække både virksomheder og ansatte fra at bruge systemet.
- På den anden side er det også vigtigt, at reglerne så præcist som muligt afgrænser, både hvem der skal optages og derved blandt andet udløse statstilskud til institutionen, og hvem der skal have ret til andre ydelser i anledning af deltagelsen.
- Når der opstår mistanke om overtrædelse af reglerne, skal sagerne undersøges til bunds, og ministeriet vil ikke tøve med at skride ind over for de ansvarlige, såfremt der har været tale om uberettigede ydelser til personer og institutioner. Eventuelle uberettigede tilskud og ydelser vil i givet vil blive krævet tilbagebetalt

- Jeg er naturligvis samtidig hele tiden opmærksom på behovet for at følge udviklingen på området – så man kan vurdere, om der skal ske en justering af balancen mellem åbenhed og kontrol.
- Den beskrevne opstramning af adgangsbetingelserne til AMU er netop ét eksempel på, at regeringen tager denne opgave meget alvorligt, og det vil i lyset af den aktuelle sag blive nøje overvejet, hvorvidt der er behov for yderligere skærpelse af kontrollen med udbetaling af VEU-godtgørelse.